

Onderwijs- en examenregeling

Masteropleiding Rechtsgeleerdheid 2014 - 2015

Geldig vanaf 1 september 2014

Deze onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, en vervolgopleiding
5. Toegang en toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Overgangsbepalingen
8. Slotbepalingen

Bijlage – onderwerpen die verwijzen naar bijbehorende en secundaire documenten

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. afstudeerverslag of scriptie: de neerslag van één van de praktische oefeningen als bedoeld onder j.; zijnde een onderwijseenheid;
- b. Bachelor De bacheloropleiding, zoals bedoeld in de wet;
- c. ECTS: het European Credit Transfer System
- d. examen: de tentamens verbonden aan de tot de opleiding behorende onderwijseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, van de wet;
- e. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd krachtens artikel 7.12a van de wet;
- f. examiner: degene die door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- g. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register¹ van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- h. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen;
- i. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- j. praktische oefening: een praktische oefening als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid onder d van de wet, in één van de volgende vormen:
  - het maken van een scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
  - het deelnemen aan een excursie,
  - het doorlopen van een stage, of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- k. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;

---

¹. Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te raadplegen op www.onderwijs.leidenuniv.nl/onderwijsbeleid

- l. e-studiegids: De elektronische studiegids² bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-studiegids maakt als bijlage deel uit van deze opleiding.
- m. studiepunt: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt. Volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- n. opleiding een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- o. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinerator. Een tentamen kan uit meerdere deeltaetsen bestaan;
- p. toelatingscommissie: de commissie, ingesteld door het faculteitsbestuur, die tot taak heeft met toepassing van de toelatingseisen, opgenomen in de onderhavige regeling en met inachtneming van het in voorkomende gevallen door het College van Bestuur krachtens artikel 7.30b van de wet vastgestelde aantal, te beoordelen welke verzoekers tot deze masteropleiding kunnen worden toegelaten;³
- r. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en verplichte ADV-dagen waarop de facultaire gebouwen gesloten zijn;
- s. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).
- De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscodes

- 1.3.1 Op het onderwijs van de opleiding zijn van toepassing de regels zoals vastgelegd in de Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en Onderwijs⁴ en de (aanvullende) facultaire gedragsregels⁵.
- 1.3.2 De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten⁶ is van toepassing en is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

² Te vinden op <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/>

³ De toelatingscommissie brengt haar oordeel bij wijze van advies uit aan het faculteitsbestuur dan wel handelt onder verantwoordelijkheid van en namens het faculteitsbestuur. Vgl. art. 5.2.

⁴ De Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en Onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 30 juni 2005 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-ict-en-onderwijs.litn1>

⁵ De facultaire gedragscode is gepubliceerd op de facultaire website <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemeenestudentenzaken/regelingen/gedragscode>

⁶ De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is vastgesteld door het College van Bestuur op 19 oktober 2010 en is te raadplegen op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/gedragscode-omgangsvormen.pdf>

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd:

- Specialisatie en verdieping ten opzichte van de bachelor, door middel van een verdiepende academische vorming, waarbij het onderwijs nauw aansluit op het onderzoek;
- Oriëntatie op een wetenschappelijke loopbaan, door het verschaffen van kwalificaties om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te kunnen verrichten;
- Voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan, door het verschaffen van kwalificaties om vraagstukken te benoemen en op te lossen in een beroepspraktijk waarvoor de opleiding vereist of dienstig is.

Artikel 2.2 Afstudeerrichtingen

De opleiding kent de volgende negen afstudeerrichtingen:

- Civiel recht;
- Staats- en bestuursrecht;
- Straf- en strafprocesrecht;
- Ondernemingsrecht;
- Public International Law;
- European Law;
- Encyclopedie en filosofie van het recht;
- Financieel recht;
- Arbeidsrecht.

Artikel 2.3 Eindkwalificaties / Eindtermen ⁷

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties/eindtermen bereikt:

Kennis en inzicht

1. De master heeft grondige kennis van en diepgaand inzicht in het geldende recht en in de grondbeginselen en de systematiek daarvan alsmede in de onderlinge samenhang van de rechtsbronnen.
2. De master heeft grondige kennis van en diepgaand inzicht in het deelgebied waarop de desbetreffende specialisatie van de master betrekking heeft, te weten civiel recht, staats- en bestuursrecht, straf- en strafprocesrecht, ondernemingsrecht, internationaal publiekrecht, Europees recht, en encyclopedie en filosofie van het recht, elk met inbegrip van de bijbehorende Europese en internationale dimensie.
3. De master heeft kennis van en inzicht in:
  - (a) de samenhang tussen de deelgebieden, en wel ten minste op theoretisch niveau,
  - (b) de maatschappelijke context waarbinnen het recht functioneert, en
  - (c) de hoofdlijnen, systematiek en betekenis van rechtsvinding en rechtsvorming en/of van de uitvoering en handhaving van het recht.

Academische en andere vaardigheden

4. De master is in staat om meer complexe problemen – in de vorm van concrete casus dan wel abstracte vragen – die betrekking hebben op het desbetreffende deelgebied genoemd in 2. diepgaand en in onderling verband te analyseren en te interpreteren, daarbij sociaal-maatschappelijke, politieke en rechtshistorische aspecten te betrekken, daarover kritische vragen te stellen en originele en creatieve juridische oplossingen

---

⁷ De eindkwalificaties, ook wel aangeduid als eindtermen, zijn afgeleid van het doel van de opleiding (art. 2.1) en vormen een operationalisering en concretisering hiervan. Eindkwalificaties behoren dusdanig geformuleerd te zijn dat ze ook concreet toetsbaar zijn. Op deze wijze is het mogelijk om vast te stellen of een afgestudeerde een bepaalde kwalificatie daadwerkelijk heeft verworven binnen de opleiding – in ieder geval door de Examencommissie maar zo nodig ook door derden. De eindtermen vormen op die manier de kwalificaties waaraan een student uiteindelijk moet voldoen om zijn of haar diploma te kunnen behalen.

aan te dragen. De master is verder in staat om dit mondeling en schriftelijk helder te presenteren, zowel voor vakgenoten als voor niet-juristen.

5. De master is in staat om zich op basis van wetenschappelijk verantwoorde feiten en gegevens en op basis van een beargumenteerde, verantwoorde en controleerbare afweging zelfstandig een mening te vormen over juridisch-maatschappelijke vraagstukken.
6. De master is in staat om wetenschappelijke debatten op het desbetreffende deelgebied genoemd in 2. te volgen en te begrijpen en daaraan deel te nemen.
7. De master heeft inzicht in juridisch-wetenschappelijke onderzoeksmethoden en is in staat deze toe te passen met het oog op een zelfstandig rechtswetenschappelijk onderzoek van enige omvang op academisch niveau (zoals probleemstelling formuleren, verzamelen van informatie, interpreteren van gegevens, conclusies trekken, evalueren en aanbevelingen en suggesties doen voor verder onderzoek).

Algemene kwalificatie:

8. De master beschikt over de juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn voor:
  - a) Wetenschappelijk onderzoek dat tot de academische promotie leidt,
  - b) Toelating tot een van de zogenaamde toga-beroepen (dat wil zeggen voldoet aan het zogenoemde Civiel Effect),
  - c) Een juridische functie op academisch niveau binnen de publieke en private sector, en bij Europese en internationale organisaties.

Artikel 2.4 Inrichting/vorm van de opleiding

De opleiding wordt zowel in voltijdse als in deeltijdse vorm verzorgd.

De voltijdse vorm wordt overdag verzorgd.

De deeltijdse vorm van de afstudeerrichtingen Civiel recht en Staats- en bestuursrecht (zie art. 2.2) wordt in de avonduren verzorgd; het onderwijs in de onderwijseenheden wordt in de avond gegeven wanneer ten minste vijftien deeltijdstudenten hieraan deelnemen. In geval van afwijking als gevolg van laatstgenoemde factor wordt een praktische regeling in de studiegids opgenomen en/of op Blackboard gepubliceerd.

De deeltijdse vorm van de andere zes afstudeerrichtingen (zie art. 2.2) worden overdag verzorgd.

Voor zowel voltijd als deeltijd opleiding geldt dat indien daartoe aanleiding is werkgroepen en/of (hoor- of werk-) colleges ook van 17.00-19.00 uur kunnen worden verzorgd.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 60 studiepunten.

Artikel 2.6 Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling

De opleiding start op 1 september en op 1 februari van ieder jaar.⁸

Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de uniforme semesterindeling.⁹

Artikel 2.7 Examens van de opleiding

Aan de opleiding is een examen verbonden.¹⁰ (vgl art. 1.2 letter d)

Artikel 2.8 Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal¹¹ zijn de voertalen binnen de opleiding: Nederlands en Engels. De student wordt geacht de gebruikte voertalen binnen de opleiding voldoende te beheersen.

---

⁸ Dwz. dat de opleiding twee zgn. instroommomenten kent.

⁹ De uniforme semesterindeling, inclusief de toelichting daarop, is vastgesteld door het College van Bestuur op 14 oktober 2004 en gewijzigd op 12 januari 2010.

¹⁰ De formulering in de wet laat de mogelijkheid open dat de examencommissie voor het examen louter afgaat op de gegevens uit de tentamen- en examenregistratie om te bepalen of het getuigschrift (diploma) kan worden uitgereikt. Vgl. art. 4.10.

Artikel 2.9   Kwaliteit

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO¹² en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

---

¹¹ De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 28 mei 2013 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html>

¹² Het Nederlands-Vlaamse Accreditatie Orgaan.

Hoofdstuk 3   Onderwijsprogramma

Artikel 3.1   Verplichte onderwijseenheden¹³

- 3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden¹⁴ (waaronder de scriptie) met een totale studielast van 60 studiepunten.¹⁵
- 3.1.2 In de e-studiegids worden de studielast, het niveau¹⁶, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van de onderwijsprogramma's nader omschreven.

Artikel 3.2.1-3 (niet van toepassing)¹⁷

- 3.2.4 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf, met toestemming van de daarvoor het meest in aanmerking komende examencommissie, uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd een programma samenstellen waaraan een examen is verbonden. Bij het verlenen van de toestemming geeft de examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren.¹⁸

Artikel 3.3   Praktische oefeningen*

Art. 3.3.1 Onderwijseenheden kunnen praktische oefeningen* omvatten volgens de daarbij in de vakbeschrijving in de e-studiegids¹⁹ gegeven specificatie van aard en omvang van de werkzaamheden van de student. (Vgl. art. 1.2 lid j). Aangegeven is of deelneming aan de desbetreffende onderwijseenheden of praktische oefeningen daarin verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling te verlenen van die verplichting, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen. (Vgl. art. 4.1.2 en art. 4.6.6).

* Teneinde misverstanden te voorkomen wordt er hier op gewezen dat er bij de afstudeerrichtingen van de master Rechtsgeleerdheid ook onderwijseenheden c.q. vakken zijn die als zodanig met de naam practicum en/of privaatissimum worden aangeduid. (Vgl. art. 4.1.1)

Art. 3.3.2 In de e-studiegids staan omvang en studielast van de scriptie beschreven. In de 'Handleiding master scriptie Faculteit der Rechtsgeleerdheid'²⁰ zijn de normen vermeld waaraan de scriptie moet voldoen en gang van zaken rond de begeleiding. (Vgl. art. 4.5.2 laatste volzin en art. 6.3)

Artikel 3.4   Deelname aan een onderwijseenheid

---

¹³ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder de nummers 1 t/m 4.

¹⁴ Deze onderwijseenheden zijn benoemd in (de vakbeschrijvingen in de) e-studiegids. Vgl. de Bijlage onder nummer 5.

¹⁵ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder de nummers 1 t/m 4. De informatie is te vinden via de studiegids op de website <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/> Het officiële curriculum is ook te vinden in het document 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp: Onderwijsprogramma 2011-2012'; dit is als pdf bestand te vinden op de website: <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>

¹⁶ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

¹⁷ Het betreft het onderwerp keuzevrijheid. Onderwijsprogramma's van specialisaties kunnen wel zogenoemde 'gebonden keuzevakken' bevatten, maar blijven daarmee vallen onder de verplichte onderwijseenheden genoemd in artikel 3.1.

¹⁸ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs'). Het beleid van de Examencommissies is geformuleerd in de notitie 'Vrij (onderwijs-)programma: uitgangspunten en voorwaarden' van oktober 2005.

¹⁹ In de vakbeschrijvingen.

²⁰ Zie de Bijlage onder nummer 5.

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de bij de opleiding ingeschreven studenten plaatsing gegarandeerd is bij de onderwijseenheden die behoren tot de opleiding.

Art. 3.5   Opname van colleges

Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de betreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examen²¹, en vervolgopleiding

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

- 4.1.1 Twee maal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden, met uitzondering van de onderwijseenheden die in het onderwijsprogramma in de studiegids met zoveel woorden worden aangeduid als ‘Privatissimum’ en/of ‘Practicum’ (vgl. art. 3.3.1), die worden (slechts) één keer per jaar getentamineerd.²²
- 4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat,²³ staat deelneming aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. (Vgl. art. 3.3 en 4.6.6)
- 4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen²⁴ kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1, met dien verstande dat tenminste de eindtoets van de onderwijseenheid eenmaal herkanst kan worden. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.
- 4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in (de facultaire tentamenkalender in) de e-studiegids de tentamendata opgenomen.
- 4.1.5 *(niet van toepassing)*
- 4.1.6 *(niet van toepassing)*
- 4.1.7 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een extra herkansing toestaan, dit op verzoek van de student.²⁵
- 4.1.8 Indien een tentamen is behaald, vervalt het recht opnieuw tentamen af te leggen voor de betreffende onderwijseenheid. Wordt zonder toestemming van de examencommissie toch aan herkansing deelgenomen, dan vindt geen beoordeling plaats. De uitslag van de eerste toets blijft in stand.²⁶

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

- 4.2.1 Aan de onderwijseenheid scriptie kan eerst worden deelgenomen nadat aan drie tentamens dan wel tentamens met in totaal 20 studiepunten van de onderwijseenheden uit het eerste en/of tweede semester met goed gevolg is deelgenomen, dit onverlet hetgeen in art. 5.4.2 staat.
- 4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student in individuele gevallen een andere volgorde bepalen

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

---

²¹ Zie voor uitvoeringsmodaliteiten en nadere regeling van de onderhavige onderwerpen het document ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examen masteropleidingen FdR. – zie bijlage onder nummer 7.

²² De vakken worden één keer per jaar aangeboden en gelet op de aard, hoedanigheid, inhoud en didactische vormen van deze vakken kan tentaminering namelijk niet plaatsvinden zonder aan het vak deel te nemen.

²³ In de zin van art. 1.2 letter j en art. 3.3 (zie ook art. 4.6.6).

²⁴ De precieze verhouding, (de inhoud van de) herkansing, en de geldigheid van cijfers van deeltentamens worden nader geregeld in de vak-beschrijving van een vak waarbij deze toetsvorm wordt gehanteerd.

²⁵ Zie nader de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examen masteropleidingen FdR’

²⁶ Zie nader de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examen masteropleidingen FdR’

- 4.3.1 In de e-studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deeltentamen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel door middel van een vaardigheidstest wordt afgelegd.²⁷
- 4.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-studiegids is vastgelegd.
- 4.3.3 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie vindt zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking, deskundig advies in alvorens te beslissen. (Vgl. art. 6.5).
- 4.3.4 Op verzoeken over aanpassingen die de examinering betreffen, beslist de examencommissie
- 4.3.5 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of Engels of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal, in een andere taal. (vgl. art. 2.8).
- 4.3.6 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht (vgl. noot bij art. 4.4.2).
- 4.3.7 *(niet van toepassing)*

Artikel 4.4 Mondelinge tentamens

- 4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.²⁸
- 4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 Regels examencommissie

- 4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. De examencommissie heeft daartoe regels en richtlijnen opgesteld.²⁹
- 4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examinatoren is gewaarborgd.
- 4.5.3 Daarnaast stelt de examencommissie de procedure vast voor de aanwijzing van een eerste en tweede beoordelaar van de scriptie, alsmede de procedure rond de beoordeling van de scriptie en de wijze van verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de eerste en de tweede lezer beoordelaar, waaronder de bepaling van het cijfer.

Artikel 4.6 Oordeel

---

²⁷ De concrete (toets-)vorm(en) van het tentamen wordt (worden) in de e-studiegids aangegeven in de vakbeschrijvingen.

²⁸ Tentaminering van de in de studiegids genoemde onderwijseenheden kan ook plaatsvinden in groepsverband (vgl. art. 4.3.5).

²⁹ De 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR'. Daartoe behoren de maatregelen die worden genomen in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat. Wat de UL verstaat onder plagiaat, hoe zij daarover denkt, en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt is te vinden in de universitaire informatiepagina met algemene informatie over plagiaat:
<http://leidenniv.nl/en/research/index.php3-c=449.htm>

- 4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een daarop betrekking hebbende schriftelijke verklaring uit.
- 4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deelloets is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelloets vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk bewijsstuk van het oordeel aan de student.³⁰
- 4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student medegedeeld.³¹
- 4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal tussen 1.0 tot 10.0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5.0 en 6.0.³²
- 4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6.0 of hoger is.
- 4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als het behalen van een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de WHW.
- 4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen dan wel bij of op het tentamen dan wel in de Blackboard omgeving van de betreffende onderwijseenheid wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.
- 4.6.8 *[niet van toepassing]* [Vgl. de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens’ van de examencommissie].

Artikel 4.7 Geldigheidsduur

- 4.7.1 De met goed gevolg afgelegde tentamens van de master behouden voor voltijdstudenten hun geldigheid tot het einde van het tweede academische jaar en voor deeltijdstudenten tot het einde van het derde academische jaar, volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd.
- 4.7.2 De examencommissie kan conform de door haar gestelde richtlijnen, op verzoek van de examinandus, de geldigheidsduur met telkens één jaar verlengen. (Vgl. de Regels en Richtlijnen examencommissie).

Artikel 4.8 Inzagerecht en nabespreking

- 4.8.1 Gedurende dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.
- 4.8.2 Gedurende de in 4.8.1 genoemde termijn kan door een belanghebbende kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

³⁰ Toelichting bij art. 4.6.2 - nakijktermijn tentamens (zie tevens § 4.3.7 Handboek docenten, alsmede § 6.1.1) Volgens de interne regels van de FdR impliceert deze bepaling dat uiterlijk op de 14e werkdag na de dag van het tentamen het cijfer moet worden bekend gemaakt. In verband met de verwerking van de cijfers door het Onderwijs Informatie Centrum moeten de cijfers op de 13e werkdag bij het OIC worden aangeleverd.

In verband met wettelijke verplichtingen geldt dat in sommige situaties de nakijktermijn korter is dan hiervoor genoemd (denk aan afsluiten studiejaar) – de termijnen die gelden in die situaties worden door het Onderwijs Informatie Centrum bekend gemaakt aan de secretariaten van de afdelingen en/of de vakcoördinatoren.

³¹ FdR-beleid: Wanneer bij een tentamen de cijfers niet op tijd bij het Onderwijs Informatie Centrum kunnen worden aangeleverd dan wel het OIC niet in staat is op tijd de cijfers bekend te maken, dan wordt door de vakcoördinator of de examinerator respectievelijk het hoofd van het OIC in een zo vroeg mogelijk stadium een gemotiveerd verzoek om uitstel ingediend bij de directeur Onderwijs. Wanneer dit wordt gehonoreerd moet de vakcoördinator of examinerator of afdeling waarbij het tentamen wordt afgenomen de student(en) uiterlijk op de veertiende werkdag na het tentamen hiervan op de hoogte stellen alsmede van de dan geldende procedure.

³² Vgl. de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR’ (in de artikelen 17.4 en 17.5 R&R T&E onder het kopje ‘beoordeling tentamens’).

- 4.8.3 Op verzoek van de student dan wel op instigatie van de examinerator vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met of ten tijde van de uitslag van het tentamen bekend gemaakt, bijvoorbeeld via de Blackboardomgeving van het betreffende vak.
- 4.8.4 De examinerator heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.
- 4.8.5 De inzage en/of nabespreking geschiedt op een door de examinerator te bepalen plaats en tijdstip.
- 4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de nabespreking zoals bedoeld in 4.8.5, dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

De examencommissie kan³³ de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinerator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:

- a. een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- b. aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid.

Artikel 4.10 Examen

- 4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd en de student de in artikel 5.1 bedoelde graad Bachelor is verleend dan wel hem een bewijs van toelating als bedoeld in artikel 5.2 is verstrekt.
- 4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomst daarvan beoordelen.
- 4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.
- 4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de betreffende opleiding niet langer is dan de nominale studieduur plus één studiejaar.
- 4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen de in de 'Regeling uitstel afstuderen Universiteit Leiden' genoemde termijn nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.
- 4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.
- 4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands en/of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.
- 4.10.8 De getuigschriften worden elf maal per studiejaar uitgereikt op door de examencommissie vastgestelde data.³⁴

Artikel 4.11 Graadverlening

³³ Voor zover niet al ondervangen door de toelating zoals geregeld in hoofdstuk 5.

³⁴ NB De master diploma uitreiking vindt 11 (elf) keer per jaar plaats, dwz. iedere maand met uitzondering van juli.

- 4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Master verleend met de toevoeging 'of Laws', inclusief vermelding van het wel of niet behaalde zogenoemde (juridisch) Civiel Effect³⁵.
- 4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 Judicia

- 4.12.1 De examencommissie kan aan de uitslag van een afsluitend examen een judicium verbinden.
- 4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde voor alle onderwijseenheden (zoals bedoeld in artikel 3.1.1³⁶), behalve die onderwijseenheden waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd.
- 4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal punten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel hoogst toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde punten.
- 4.12.4 Op de bul en op het diploma-supplement wordt het judicium 'cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:
- alle vakken dienen met tenminste een 7.0 te zijn afgerond.
  - een student heeft als gewogen gemiddelde 8.0 of hoger behaald.
  - voor de masterthesis is minimaal een 8.0 behaald.
  - het masterexamen is binnen twee jaar behaald.
- 4.12.5 Op de bul en op het diploma-supplement wordt het judicium 'summa cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:
- alle vakken dienen met tenminste een 8.0 te zijn afgerond.
  - een student heeft als gewogen gemiddelde 9.0 of hoger behaald.
  - Voor de masterthesis is minimaal een 9.0 behaald.
  - het masterexamen is binnen een jaar behaald.
- 4.12.6 Voor het bepalen van het judicium kunnen andere overwegingen een rol spelen. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.
- 4.12.7 Indien een student tijdens zijn studie fraude heeft gepleegd wordt geen (judicium c.q.) predicaat cum laude of summa cum laude verstrekt.³⁷
- 4.12.8 Het door de examencommissie daadwerkelijk toegekende judicium kan tot maximaal 0,5 punt afwijken van het door het gewogen gemiddelde geïndiceerde judicium.

Artikel 4.13 Vervolgopleiding

De verleende graad geeft toegang tot de promotie.

---

³⁵ Het Civiel Effect is nodig om de togaberoepen te kunnen uitoefenen.

³⁶ D.w.z. van alle verplichte vakken van het onderwijsprogramma en dus niet van de extra- curriculaire vakken.

³⁷ Fraude en andere ordemaatregelen worden ingevolge artikel 4.5 OER en artikel 6.6 van de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens' van de Examencommissie aangetekend in het elektronisch persoonsdossier van de student. In dit artikel is de term 'judicium' middels 'casu quo' ('in welk geval') aangevuld met het begrip 'predicaat' omdat die studenten wel afstuderen en hen wel een/het judicium 'geslaagd' wordt verstrekt.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding

5.1. Bewijs van toelating

- 5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.2 voor zover het door het College van Bestuur vastgestelde aantal ten hoogste voor de opleiding in te schrijven personen niet wordt overschreden.
- 5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen.³⁸

Artikel 5.2 Toelating tot het studiejaar 2014-2015

- 5.2.1 Onverminderd hetgeen in artikel 5.1.1 is bepaald ten aanzien van de capaciteit hebben degenen aan wie een van de volgende graden is verleend rechtstreeks toegang tot de opleiding:
- de graad Bachelor in de opleiding Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Leiden, of
  - de graad Bachelor in de opleiding Rechtsgeleerdheid van een van de andere Nederlandse universitaire faculteiten der rechtsgeleerdheid mits dit een zogenaamde toga-variant betreft.

- 5.2.2 Onverminderd hetgeen in artikel 5.1.1 is bepaald ten aanzien van de capaciteit worden degenen die niet voldoen aan de vereisten zoals gesteld in 5.2.1 wel tot de opleiding toegelaten:

wanneer zij beschikken over een Bachelor graad van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs, of kunnen aantonen te voldoen aan de eisen die daarvoor worden gesteld c.q. (casu quo – in welk geval (geldt)/ dat wil zeggen) zij

die beschikken over (vergelijkbare) kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die moeten zijn verworven bij beëindiging van de bachelor opleiding bedoeld in artikel 5.1 *; en aan wie de graad Bachelor van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs is verleend, of die kunnen aantonen te voldoen aan de eisen die daarvoor worden gesteld; en die naar het oordeel van het faculteitsbestuur voldoende kennis van de voertalen van de opleiding hebben. De taalvaardigheid kan die in de Nederlandse en/of de Engelse taal zijn (vgl. art. 2.8). Het vereiste niveau voor de Nederlandse taal, is 6 (zoals vastgesteld door de Universiteit Leiden) en voor de Engelse taal 7.0 IELTS, TOEFL paper 600, Toefl Computer 250, Toefl Internet 100.

[*Deze kennis, inzicht en vaardigheden zijn neergelegd in de eindtermen van de opleiding zoals beschreven in hoofdstuk 2 van de OER van de bachelor opleiding Rechtsgeleerdheid.]

- 5.2.3 Niet van toepassing.

Artikel 5.3 Toelating tot het studiejaar 2015-2016

In vergelijking met het artikel voor 2014-2015 is de toelating voor 2015-2016 aangepast wat betreft de toelating van de studenten van de drie bijzondere afstudeerrichtingen van Rechtsgeleerdheid (Economie; Bedrijfswetenschappen; International Business Law) tot de master-afstudeerrichting Straf- en strafprocesrecht. Studenten van die bachelor afstudeerrichtingen moeten daarvoor straf- en strafprocesrecht op postpropedeutisch (bachelor) niveau hebben behaald.

De constructie van voorgaand art. 5.2.1 heeft voor 2015-2016 als artikel 5.3.1 een nuancering en een toevoeging via de artikelen 5.3.2 en 5.3.3 (aanvullende toelatingseisen). De specifieke aanvullende constructie voor deze studenten (in artikel 5.3.3) luidt:

“In aanvulling op de eisen zoals gesteld in 5.3.2 zijn aanvullende toelatingseisen van toepassing op de volgende afstudeerrichtingen:

afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Economie,
afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen en
afstudeerrichting (Rechtsgeleerdheid) International Business Law):

van de vooropleiding moet

voor studenten die de opleiding zijn begonnen vóór 1 september deel hebben uitgemaakt het bachelor vak ‘Straf- en strafprocesrecht’ van 10 ec,

en moet voor studenten die de opleiding zijn begonnen op of ná 1 september 2013 deel hebben uitgemaakt het bachelor vak ‘Strafprocesrecht’ van 10 ec.

³⁸ De Regeling is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-toelating-masteropleidingen.html>.

Artikel 5.4   deficiënties

5.4.1.   Studenten met een afwijkende (afgeronde) bachelorgraad

5.4.1   Studenten die in het bezit zijn van een bachelordiploma of een gelijkwaardig diploma anders dan die genoemd in art 5.1, maar die nog maximaal 15 ec studiepunten aan deficiënties hebben (van de in art. 5.1 genoemde opleiding), kunnen worden toegelaten tot de opleiding mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.

5.4.2.1   Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in art. 5.4.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examen of door of namens het faculteitbestuur bij zijn besluit tot toetreding aan te wijzen tentamens afleggen.

5.4.2.2   De deficiënties als bedoeld in 5.4.1 moeten in ieder geval zijn ingehaald voordat:

- a. de student een beroep kan doen op begeleiding bij de masterscriptie, en
- b. een beoordelingscijfer voor deze scriptie zal worden gegeven.

5.4.3   *[niet van toepassing].*

5.4.4   Indien op grond van 5.4.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding kunnen de toetsen die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uitmaken van het curriculum van de masteropleiding.

Artikel 5.5   (schakelprogramma's met hbo-recht)

5.5.1   De opleiding heeft voor daartoe toegelaten studenten hbo-rechten van de Haagse Hogeschool en de Hogeschool Leiden het volgende schakel(-/talent)programma van 70 ec ingericht om deficiënties weg te nemen:³⁹

Eerste component/gedeelte schakelprogramma:

1. Staats- en bestuursrecht (10 ec)
2. Ondernemingsrecht (10 ec)
3. Europees recht (5 ec)
4. Goederenrecht (5 ec)
5. Rechtsfilosofie (10 ec).

Tweede component/gedeelte schakelprogramma:

6. Verbintenissenrecht (10 ec)
7. Straf- en strafprocesrecht (10 ec)
8. Internationaal recht (5 ec)
9. Burgerlijk procesrecht (5 ec).

---

³⁹ Het schakel-(talent)programma omvat de negen vakken van in totaal 70 ec.

De 1^e component van 5 vakken van 40 ec is ondergebracht in het onderwijsprogramma van het 2e t/m 4e jaar van de hbo-rechten opleiding van de HHS en HSL.

Na het behalen van die vakken met (c.q. in) de studie hbo-rechten wordt de overige 30 ec de tweede component, gevormd door een (aanvullend post-hbo-) programma van één semester c.q. een half jaar aan de rechtenfaculteit. Daarna kan een student instromen in de master Rechtsgeleerdheid

Hoofdstuk 6   Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1   Studievoortgangadministratie

- 6.1.1   Het faculteitsbestuur⁴⁰ registreert de individuele studieresultaten van de studenten.
- 6.1.2   Het faculteitsbestuur verschaft de student (ten minste) een keer per jaar een overzicht van de door hem behaalde studieresultaten.⁴¹
- 6.1.3   Indien, naar het inzicht van de opleiding, de student ernstige studievertraging oploopt ten opzichte van de nominale studievoortgang, attendeert de opleiding⁴² de student op de mogelijkheid ondersteuning te krijgen bij het opstellen van een studieplan.

Artikel 6.2   Introductie en begeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten.

Artikel 6.3   Begeleiding van de scriptie

- 6.3.1   De student maakt met de begeleider bedoeld in 3.3.2 een planning voor de scriptie. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de Handleiding of bijlage bedoeld in artikel 3.3.2 is vastgelegd.
- 6.3.2   In de planning bedoeld in het eerste lid is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.4   Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden het onderwijs c.q. hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. De opleiding hanteert voor het bepalen wie tot deze categorie behoren de richtlijnen van het College van Bestuur.⁴³

Artikel 6.5   Duurzame handicap of chronische ziekte

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden het onderwijs c.q. hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen.

Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

art. 6.6   Buitenlandverblijf en stage

Voor studenten die tengevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt voor zover als redelijkerwijs mogelijk is een regeling getroffen om de vertraging te beperken.

---

⁴⁰ Dwz. het Onderwijs Informatie Centrum

⁴¹ Dwz. een student kan het gehele jaar door via uSis de studieresultaten inzien, indien nodig wordt of op instigatie van de faculteit of op zijn/haar verzoek een uitdraai gegeven.

⁴² In de praktijk is dat eerst en vooral de studieadviseur.

⁴³ Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de topsport omstandigheden van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

Hoofdstuk 7 Overgangsbepalingen

Bepalingen betreffende eerder voor de opleiding ingeschreven studenten

- 7.1.1 Met ingang van 1 september 2012 geldt voor studenten die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven dat de Onderwijs- en examenregeling voor de duur van één jaar van kracht blijft.
- 7.1.2 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip niet langer dan drie jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden blijft hoofdstuk 3 (onderwijsprogramma) van toepassing zoals die luidde op het moment van de eerste inschrijving.⁴⁴
- 7.1.3 (niet van toepassing)
- 7.1.4 Indien onderwijseenheden als bedoeld in de artikelen 3.1.1 en 3.2 van de op grond van 7.1.1 of 7.1.2 van toepassing zijnde Onderwijs- en Examenregeling niet meer worden aangeboden, dan wijst de Examencommissie vervangende onderwijseenheden aan. Zo nodig worden onderwijseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.

---

⁴⁴ Dit, onverlet het bepaalde in artikel 4.7 over de geldigheidsduur van tentamens.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

- 8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
- 8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.
- 8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

De opleiding draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de e-studiegids en/of de universitaire website.⁴⁵

Artikel 8.3 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2014.

Bijlage   Onderwerpen die verwijzen naar bijbehorende en secundaire documenten

(Overzicht van) onderwerpen waarbij in onder andere de genoemde artikelen verwezen wordt naar nadere informatie:

- 0.   *De Onderwijs- en examenregeling;*
      deze is te vinden op:
      <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
- 1.   *Verplichte onderwijseenheden (vakken) – inclusief studielast en niveau* (artikel 3.1).
- 2.   *Onderwijseenheden (vakken) die een praktische oefening omvatten* (artikel 3.3 en art. 1.2 onder de letter e).
- 3.   *Vorm van de tentamens* (artikel 4.3).
- 4.   *Onderwijseenheden (vakken) waarbij mondelinge tentaminering in groepsverband plaatsvindt* (artikel 4.4).

Ad 1 t/m 4:

de informatie van 1 is te vinden op: <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/> > en dan klikken de desbetreffende opleiding. Het curriculum is ook te vinden in het document 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp: Onderwijsprogramma 2011-2012'; dit is als pdf bestand te vinden op de website <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>
De informatie van 2, 3 en 4 is opgenomen in de vakbeschrijvingen van onderwijseenheden, te vinden: www.studiegids.leidenuniv.nl/r en

---

⁴⁵ Deze regelingen worden geplaatst op de facultaire website.

https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/1786/rechtsgeleerdheid_master > klikken op de desbetreffende opleiding > klik op het desbetreffende vak.

5. *Bepalingen inzake de scriptie* (artikel 3.3.2).
Deze informatie is primair opgenomen in de 'Scriptiehandleiding voor Bachelor- en Masterscriptie', laatste versie;
te vinden op: <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/onderwijsinformatie/scriptiehandleiding.html>
daarnaast zijn bepalingen van de Examencommissie van kracht zoals bedoeld in de Regels en Richtlijnen voor de Tentamens en Examens (zie hieronder onder 7).
6. *Tentamendata* (artikel 4.1.3);
Deze zijn opgenomen in de facultaire tentamenkalender op:
<http://www.leidenuniv.nl/rechten/osi/tntkal/>
7. *Regels en richtlijnen voor de tentamens en examens* (artikel 4.5.1 en 4.5.2).
Deze informatie is te vinden op:
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/regelingen/onderwijsexamenregelingen>

EINDE